

తెలంగాణ నదీ వ్యవస్థ

నీటి పారుదల వ్యవస్థలు, నది వ్యవస్థలు అని కూడా పిలుస్తారు, ఇవి ఒక నిర్దిష్ట పారుదల బేసిన్లో ప్రవాహాలు, నదులు మరియు సరస్సుల ద్వారా ఏర్పడిన నమూనాలు. అవి భూమి యొక్క స్థలాకృతి ద్వారా నిర్వహించబడతాయి, నిర్దిష్ట ప్రాంతం గట్టి లేదా మృదువైన రాళ్లతో ఆధిపత్యం చెలాయిస్తుంది.

- రాష్ట్రంలో రెండు ప్రధాన నదులు ఉన్నాయి. అవి గోదావరి మరియు కృష్ణా. అవి వాటి ఉపనదుల ద్వారా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోకి మరియు చివరకు బంగాళాఖాతంలోకి ప్రవహిస్తుంది.
- రాష్ట్రంలో 2 బేసిన్లు, 10 సబ్ బేసిన్లు ఉన్నాయి.
- పారుదల నమూనా సాధారణంగా పశ్చిమ పెడిప్లెన్లో విశాలమైన లోయలతో డెన్సిటీగా ఉంటుంది.
- తూర్పు ఘాట్ యొక్క పారుదల నిటారుగా మరియు ఇరుకైన లోయలతో ముతకగా మరియు డెన్సిటీగా ఉంటుంది.
- తుంగభద్ర, వేదవతి, హంద్రీ, మూసీ, పాలేరు మరియు మానేరు నదులు రాష్ట్ర దక్షిణ భాగంలో ప్రవహిస్తున్నాయి.
- డ్రైనేజీ బేసిన్లు కొండ శ్రేణుల ద్వారా విభజించబడిన చీలికలు మరియు లోయల శ్రేణిని కలిగి ఉన్న స్థలాకృతి యొక్క అలంకార స్వరూపం ద్వారా వర్గీకరించబడ్డాయి.

తెలంగాణలో ప్రవహించే ప్రధాన నదుల జాబితా:

- భీమా నది
- గోదావరి
- కృష్ణా నది
- మంజీర
- ప్రాణహిత
- తుంగభద్ర
- వైంగంగా
- వార్ధా

నది	పొడవు(కి.మీ)	పొడవు(మైళ్లు)	పారుదల ప్రాంతం	ప్రవాహం	తెలంగాణ జిల్లాలు
గోదావరి నది	1465	910	312812	బంగాళఖాతం	నిజామాబాద్, ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, ఖమ్మం, వరంగల్
కృష్ణా నది	1400	870	258948	బంగాళఖాతం	నల్గొండ, ఖమ్మం
భీమా నది	861	535	70614	కృష్ణా నది	మహబూబ్ నగర్
మంజీర నది	724	450	30844	గోదావరి నది	నిజామాబాద్, మెదక్
మూసి నది	256	159	NA	కృష్ణా నది	నల్గొండ, రంగారెడ్డి
పాలేరు నది	112	70	NA	కృష్ణా నది	ఖమ్మం

తెలంగాణ కృష్ణా నది వ్యవస్థ

- కృష్ణా నది దక్షిణ భారతదేశంలోని అంతర్జాతీయ నది. ఇది ద్వీపకల్ప భారతదేశంలో రెండవ అతిపెద్ద నది, ఇది 1337 మీటర్ల ఎత్తులో మహారాష్ట్ర రాష్ట్రంలోని మహాబలేశ్వర్ సమీపంలో పశ్చిమ కనుమలలో పుడుతుంది.
- ఇది ద్వీపకల్పం యొక్క మొత్తం వెడల్పులో, పశ్చిమం నుండి తూర్పు వరకు, మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ మీదుగా సుమారు 1400 కి.మీ పొడవునా ప్రవహిస్తుంది.
- కృష్ణా పరీవాహక ప్రాంతం మొత్తం 2,58,948 చ.కి.మీ.

- కర్ణాటకలోని కృష్ణానదికి ప్రధాన ఉపనదులు ఘటప్రభ, మలప్రభ, భీమా మరియు తుంగభద్ర. మలప్రభ నది మినహా ఈ నదులన్నీ కర్ణాటక మరియు మహారాష్ట్రలో పరీవాహక ప్రాంతాన్ని కలిగి ఉన్నాయి.

తెలంగాణ గోదావరి నది వ్యవస్థ

- గోదావరి నది మహారాష్ట్రలోని నాసిక్ జిల్లాలో అరేబియా సముద్రం ఒడ్డు నుండి 80 కిలోమీటర్ల దూరంలో, 1067 మీటర్ల ఎత్తులో, సాధారణ ఆగ్నేయ దిశలో సుమారు 1465 కిలోమీటర్లు ప్రవహించి, మహారాష్ట్ర మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ మీదుగా గోదావరి సముద్రంలోకి పోతుంది.

- గోదావరి యొక్క ప్రధాన ఉపనదులు ప్రవర, పూర్ణ, మంజీర, ప్రాణహిత, ఇంద్రావతి మరియు శబరి కానీ మంజీర నది, కర్ణాటక రాష్ట్రంలో పాక్షిక పరీవాహక ప్రాంతాన్ని కలిగి ఉన్నాయి.

తెలంగాణ హైడ్రోగ్రఫీ

నదులు	గోదావరి, కృష్ణా, మానేరు, ప్రాణహిత, మున్నేరు, మంజీర, మూసీ, పాలార్, తుంగభద్ర, భీమా, పెంగంగ, వార్ధా, డిండి, తాలిపేరు.
జలపాతాలు	కుంటాల, బోగత, పొచ్చెర, మల్లెల తీర్థం, పారకపే, సవతుల గుండం, సిర్నాపల్లి, గాయత్రి
సరస్సులు	భద్రకాళి, హిమాయత్ సాగర్, హుస్సేన్ సాగర్, లోటస్ పాండ్, ఉస్మాన్ సాగర్, పాఖాల్ పాలైర్, రామప్ప, శామీర్ పేట, సర్కార్ నగర్, లక్ష్మవరం, రామంతపూర్, కాప్రా, సఫిల్ గూడ, రామకృష్ణాపురం, ఎదులాబాద్, వడ్డేపల్లి.
ఆనకట్టలు	నాగార్జున సాగర్, శ్రీశైలం, శ్రీరామ్ సాగర్, నిజాం సాగర్, సింగూర్, జూరాల, లోయర్ మానేర్ డ్యామ్, LMD పులిచింతల, ఎల్లంపల్లి, రాజోలిబండ ఆనకట్ట, ఇచ్చంపల్లి మంజీర.

మూసీ నది

మూసీ నది లేదా ముచుకుంద నది లేదా ముసినూరు లేదా మూసా నది భారతదేశంలోని తెలంగాణ రాష్ట్రం గుండా ప్రవహించే దక్కన్ పీఠభూమిలో కృష్ణా నదికి ఉపనది. హైదరాబాద్ చారిత్రక పాత నగరం మరియు కొత్త నగరాన్ని విభజించే ముచుకుంద నది లేదా మూసీ నది ఒడ్డున ఉంది. హిమాయత్ సాగర్ మరియు ఉస్మాన్ సాగర్ డ్యామ్లు

హైదరాబాద్ కు నీటి వనరుగా పనిచేస్తాయి. కుతుబ్ షాహీ కాలంలో ఈ నదిని నెర్వ అని పిలిచేవారు. ఈ నది వికారాబాద్ సమీపంలోని అనంతగిరి కొండలలో పుట్టింది. ఇది సాధారణంగా తూర్పు దిశలో ప్రవహిస్తుంది, చిత్తలూరు వద్ద దక్షిణంగా మారుతుంది. ఇది నల్గొండ జిల్లా మిర్యాలగూడ సమీపంలోని వాడపల్లి వద్ద కృష్ణా నదిలో ప్రవహిస్తుంది.

కిన్నెరసాని నది

- కిన్నెరసాని తెలంగాణలోని వరంగల్ మరియు ఖమ్మం జిల్లాలు మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల గుండా ప్రవహించే గోదావరి యొక్క ముఖ్యమైన ఉపనది.
- ఖమ్మం జిల్లాలో, ఈ నదిపై కిన్నెరసాని ఆనకట్ట నిర్మించారు.
- ఆనకట్ట వెనుక జలాలు సస్యశ్యామలమైన కొండలతో చుట్టబడి కిన్నెరసాని వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం ఆవరణలో ఉన్నాయి.
- ఈ నది తెలంగాణలోని గోదావరి కుడి ఒడ్డున ప్రవహిస్తుంది మరియు ప్రధాన గోదావరి నదిలో సంగమించే ముందు ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య ఉమ్మడి సరిహద్దును ఏర్పరుస్తుంది.

డిండి నది

డిండి తెలంగాణలోని ఒక నది. ఇది కృష్ణా నదికి ఉపనది మరియు డిండి రిజర్వాయర్ ను కలిగి ఉంది.[1] డిండి నల్గొండ, తెలంగాణ నుండి ప్రవహిస్తుంది. ఈ నది A.P.లోకి ప్రవేశించి బంగాళాఖాతంలో కలుస్తుంది

మంజీర నది

మంజర, మంజర లేదా మంజీర అని కూడా పిలుస్తారు, ఇది గోదావరి నదికి ఉపనది. ఇది మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల గుండా వెళుతుంది. ఇది 823 మీటర్లు (2,700 అడుగులు) ఎత్తులో అహ్మద్ నగర్ జిల్లా సమీపంలోని బాలాఘాట్ కొండల శ్రేణిలో ఉద్భవించి గోదావరి నదిలో కలుస్తుంది. ఇది మొత్తం పరివాహక ప్రాంతం 30,844 చదరపు కిలోమీటర్లు (3,084,400 హెక్టార్లు). నది యొక్క మూలం బీడ్ జిల్లాలోని గొఖాడి గ్రామం సమీపంలో ఉంది. ఈ నది ఉస్మానాబాద్ జిల్లా ఉత్తర సరిహద్దుల నుండి ప్రవహిస్తుంది మరియు లాతూర్ జిల్లా మీదుగా ప్రవహిస్తూ కర్ణాటక రాష్ట్రంలోని బీదర్ జిల్లాకు వెళ్లి చివరకు తెలంగాణకు వెళుతుంది. ఇది దాని ఉపనదులతో పాటు బాలాఘాట్ పీఠభూమిపై ప్రవహిస్తుంది: టెర్నా, తవర్ణా మరియు ఘర్నీ. మంజర యొక్క ఇతర మూడు ఉపనదులు మన్యడ్, తేరు మరియు లెండి, ఇవి ఉత్తర మైదానాలలో ప్రవహిస్తాయి.

వైంగంగా

వైంగంగా భారతదేశంలోని మధ్యప్రదేశ్‌లోని సియోనిలోని గోపాల్‌గంజ్ గ్రామానికి సమీపంలో ముందరాలోని మహాదేవ్ కొండలలో ఉద్భవించే నది. ఇది గోదావరికి కీలకమైన ఉపనది. ఈ నది దక్షిణాన మధ్యప్రదేశ్ మరియు మహారాష్ట్ర రాష్ట్రాల గుండా దాదాపు 579 కి.మీ (360 మైళ్ళు) వంకరగా ప్రవహిస్తుంది. వార్ధా నదిలో కలిసిన తర్వాత, ప్రాణహిత నదిగా పిలువబడే ఐక్య ప్రవాహం తెలంగాణలోని కాళేశ్వరం వద్ద గోదావరి నదిలో కలుస్తుంది.

ప్రాణహిత నది

ప్రాణహిత నది గోదావరి నదికి అతిపెద్ద ఉపనది, ఇది పెంగంగా నది, వార్ధా నది మరియు వైంగంగా నది యొక్క సంయుక్త జలాలను చేరవేస్తూ దాని పారుదల పరీవాహక ప్రాంతంలో దాదాపు 34% ఆవరించి ఉంది. దాని విస్తృతమైన ఉపనదుల నెట్‌వర్క్ కారణంగా, ఈ నది మహారాష్ట్రలోని విదర్భ ప్రాంతంలోని అధిక భాగాన్ని అలాగే ఆగ్నేయ మధ్యప్రదేశ్‌లోని సాత్పూరా పర్వత శ్రేణి యొక్క దక్షిణ వాలులను ప్రవహిస్తుంది. ఇది మహారాష్ట్రలోని గడ్చిరోలి జిల్లా మరియు తెలంగాణలోని కొమరం భీమ్ ఆసిఫాబాద్ జిల్లా సరిహద్దులో ప్రవహిస్తుంది. ప్రాణహిత ఉప-పరీవాహక ప్రాంతం భారతదేశంలో ఏడవ అతిపెద్దది, సుమారు 109,078 కి.మీ. విస్తీర్ణంలో ఉంది, ఇది నర్మదా నది మరియు కావేరి వంటి ముఖ్యమైన నదుల వ్యక్తిగత బేసిన్ల కంటే పెద్దదిగా ఉంది.

తుంగభద్ర నది

తుంగభద్ర నది భారతదేశంలోని ఒక నది, ఇది చాలా వరకు కర్ణాటక రాష్ట్రం గుండా ప్రవహిస్తుంది, ఇది తెలంగాణ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సరిహద్దులో ప్రవహించే ముందు మరియు చివరికి తెలంగాణలోని జోగులాంబ గద్వాల జిల్లాలోని గుండిమల్ల గ్రామం సమీపంలో కృష్ణా నదిలో కలుస్తుంది.

